

ÚVOD

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVŠ SR“ alebo „ministerstvo“) pripravilo na základe Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky (ďalej len „PVV“) Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania (ďalej „NPRVV“).

V PVV vláda konštatovala, že *„súčasný stav slovenského školstva, a to tak regionálneho, ako aj vysokého, považuje za veľkú výzvu. Zlepšenie tohto stavu si vyžaduje zásadné vnútorné aj vonkajšie systémové zmeny a vládaje odhodlaná ich pripraviť a začať neodkladne uskutočňovať.“* PVV preto obsahuje záväzok sformulovať Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania, *„ktorý bude obsahovať aj dlhodobú koncepciu obsahu výchovy a vzdelávania a bude pokrývať v 10-ročnom výhľade dlhodobé zámery a ciele SR v oblasti výchovy a vzdelávania od predprimárneho vzdelávania, cez primárne, sekundárne, až po vysokoškolské vzdelávanie, ako aj ďalšie vzdelávanie s cieľom osobného rozvoja a získania relevantných vedomostí a zručností potrebných pre úspešné uplatnenie absolventov na trhu práce. Návrh národného programu bude vychádzať aj zo Správy o stave školstva, ktorú NR SR prerokovala v roku 2013.“*

Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania bol pripravený na základe úloh obsiahnutých v PVV, autorského dokumentu „Učiace sa Slovensko“, „Správy o stave školstva na Slovensku“¹, ktorú NR SR prerokovala v roku 2013 (ďalej „Správa o stave školstva“), ako aj ďalších relevantných dokumentov a materiálov v predmetnej oblasti.

Účelom Správy o stave školstva bolo jednak popísať aktuálny stav, v akom sa nachádzali regionálne a vysoké školstvo na Slovensku, jednak navrhnúť súbor odporúčaní na podporu jeho ďalšieho rozvoja. Správa bola koncipovaná v strednodobom výhľade na roky 2013-2020. Správa o stave školstva je analytickým dokumentom, ktorý vyhodnotil vývoj školstva na Slovensku exaktným spôsobom vychádzajúc zo štatistík vypracovaných Ústavom informácií a prognóz školstva, ako aj zo zdrojov a štúdií významných medzinárodných organizácií, napríklad OECD, ktoré pripravujú medzinárodné porovnania. Správa tak poskytla obraz o slovenskom systéme školstva v medzinárodnom porovnaní.²

Na základe úlohy obsiahnutej v PVV začalo ministerstvo v roku 2016 pripravovať návrh Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania. Prizvalo k spolupráci skupinu siedmich expertov, ktorí v prvej etape pripravili dokument s názvom „Učiace sa Slovensko“ a predložili ho na verejnú diskusiu v marci 2017. Za dva mesiace k nemu prišlo takmer 4 000 pripomienok, ktoré boli autormi vyhodnotené a čiastočne zapracované. Záverečná verzia dokumentu bola odovzdaná ministerstvu vo forme autorského dokumentu 30. septembra 2017. Ministerstvo uvedený autorský dokument následne zverejnilo na svojom webovom sídle. Z vecnej stránky predstavil autorský dokument „Učiace sa Slovensko“ kvalitatívnu víziu

¹ Spracovanej na základe uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky č. 374 z 13. decembra 2012

² Predmetom Správy bola problematika školstva zastrešovaná na centrálnej úrovni MŠVVŠ SR. Správa sa nezaoberala policajnými školami a školami požiarnej ochrany, ktoré sú v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, ani štátnymi vysokými školami v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, Ministerstva obrany SR a Ministerstva zdravotníctva SR. Správa sa nezaoberala ani problematikou ďalšieho vzdelávania (s výnimkou ďalšieho vzdelávania učiteľov).

vývoja systému výchovy a vzdelávania na desaťročné obdobie, popísanú v jednotlivých kapitolách autormi na základe ich vnímania situácie založenom na vlastných expertných názoroch. Dokument neposkytol aktualizáciu údajovej základne resp. analýz vypracovaných v Správe o stave školstva. Dokument bol odovzdaný vo forme autorského dokumentu, pričom časový rámec jeho prípravy značne presiahol obdobie potrebné pre vypracovania NPRVV v súlade so stanovenými termínmi. Dokument poskytol cenné kvalitatívne pohľady na systém výchovy a vzdelávania. NPRVV je založený na dokumente „Učiace sa Slovensko“.

V procese prípravy autorského dokumentu „Učiace sa Slovensko“ aj po zverejnení jeho finálnej verzie dostalo ministerstvo ďalšie stanoviská a pripomienky od mnohých stavovských, profesijných a ďalších organizácií pôsobiacich v oblasti výchovy a vzdelávania. V nadväznosti na tieto pripomienky ministerstvo pred predložením materiálu prizvalo ku ďalšej spolupráci na príprave implementačného plánu NPRVV expertov najmä z prostredia stavovských a profesijných organizácií z oblasti regionálneho školstva, vysokého školstva a vedy a výskumu (Príloha 1).

V procese prípravy NPRVV sa uskutočnili pracovné cesty slovenskej skupiny odborníkov do Fínska v januári 2018 a fínskej skupiny odborníkov na Slovensko v marci 2018. Cieľom ciest boli konzultácie zamerané na implementáciu NPRVV, zdieľanie skúseností s budovaním inkluzívneho modelu vzdelávania vo Fínsku a možný transfer dobrých praktík z fínskeho vzdelávacieho systému. Fínski odborníci ponúkli dlhodobejšiu účasť na implementácii NPRVV prostredníctvom členstva v stálej pracovnej skupine (Task Force - vid' Príloha 2). S ohľadom na uvedené je NPRVV výsledkom širokého participatívneho procesu zahŕňajúceho verejnú i odbornú diskusiu, pripomienkovanie zo strany ústredných orgánov štátnej správy, verejnosti, stavovských a profesijných organizácií a expertov.

NPRVV je živým dokumentom, ktorý bude pravidelne v dvojročných cykloch revidovaný a v prípade potreby dopĺňaný v závislosti od stavu implementácie. Pre zachovanie základnej filozofie a koncepcie NPRVV v dlhodobom horizonte je nevyhnutné dodržať nasledovné tri prvky: (i) orientácia na zvýšenie inkluzívnosti systému, (ii) prechod na čistý jednoštruktúrový model vzdelávania v regionálnom školstve a (iii) celkové dofinancovanie systému. Po schválení Implementačného plánu budú stanovené indikátory, ktoré budú slúžiť ako meradlo naplňania jednotlivých opatrení. Implementačný plán obsahuje referenčné rámce, scenáre a predpoklady, ktoré môžu byť v procese implementácie v prípade potreby upravované v závislosti od celkového ekonomického a politického vývoja.

MŠVVŠ SR vyjadruje vďaka autorom dokumentu „Učiace sa Slovensko“, členom pracovných skupín z oblasti vysokého školstva, regionálneho školstva a vedy a výskumu (Príloha 1), fínskym expertom členom stálej pracovnej skupiny (Príloha 2), Odborovému zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, predstaviteľom a členom profesijných a stavovských organizácií v oblasti školstva a vedy, vysokoškolským reprezentáciám, analytikom z útvaru UHP MF SR, ako aj ďalším predstaviteľom organizácií, inštitúcií, či odbornej aj laickej verejnosti, ktorí sa zapojili do procesu prípravy a pripomienkovania NPRVV. Osobitná vďaka patrí IVP za medzirezortnú koordináciu prípravy Implementačného plánu a veľvyslancovi Slovenskej republiky vo Fínsku Tiborovi Králikovi za efektívnu koordináciu fínsko-slovenskej spolupráce v procese prípravy NPRVV.